

— Τὶ κακὰ ποῦ κάμνει ἡ ἀστυνομία ! εἶπεν ὁ Κ. Λοβεδύ. Ἐπρεπε νὰ ἐπιτρέπη εἰς τοὺς τυχοδιώκτας αὐτοὺς νὰ περιτρέχουν τὴν πόλιν εἰς στιγμὰς δημοσίας συμφορᾶς ;

— Εἶνε πτωχοὶ ἄνθρωποι, ὑπέλαθεν ὁ Νοέλ, οἱ ὅποιοι μόλις κερδίζουν τὸν ἄρτον των. Ἐν μόνον πρᾶγμα μ' ἐκπλήττει, ὅτι ὁ θίασος αὐτὸς φαίνεται πάντοτε, κ' ἐδῶ καὶ εἰς τὰ περιχώρα, ὁσάκις ἐκραγῆ πυρκαϊά.

— Καὶ τί συμπεραίνετε ; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δυχαμέλ.

— Τίποτε ἀκόμη, κυρία. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ νὰ ὑποπευθῶ δυστυχεῖς ἀνθρώπους χωρὶς λόγους ἀποχρῶντας.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἵππος ἔστη πρὸ τῆς θύρας· εἶτα ἠκούσθη μικρὰ τις φιλονεικία ἐν τῷ ἰσογείῳ, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέβη τις τρέχων τὴν κλίμακα.

Ὁ Ἐκτωρ Λοβεδύ παρέστη ἀσθμαίνων, ὑψηλὰ φορῶν ὑποδήματα καὶ κρατῶν μαστίγιον.

— Ὅσον ὀργὴν ! ἀνέκραξεν. Εἶνε μία χονδρογυναῖκα κάτω, ἡ ὁποία εἶχεν ὄρεξιν νὰ μοῦ διηγηθῆ παραμύθια. Ἀλλὰ τὴν ἐσυγύρισα ! Λοιπόν, ἀγαπητῆ μου ἐξαδέλφην, ἀγαπητῆ μου θεία, ὅλα εἰς τὸν πύργον εἰν' ἔτοιμα. Τὸ πρόγευμα σὰς περιμένει, τὰ δωμάτιά σας εἰν' ἔτοιμασμένα. . . Καὶ θὰ μὲ συγχωρήσετε ἂν δὲν καταρῶμαι πολὺ τὸ δυστύχημα, τὸ ὅποιον σὰς φέρει πλησίον μας.

— Κ' ἐγώ, παιδί μου, ἀπήντησε μειδιῶσα ἡ Κ. Δυχαμέλ, θὰ νῆχόμην νὰ ἐγίνετο ἡ προσέγγισις δι' ἄλλον λόγον.

Ἡ Ἀδριανὴ οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' οὐδόλως ἐφαίνετο χαίρουσα ὅτι μετέβαινεν εἰς τὸν πύργον.

— Ἐκτωρ, ὑπέλαθεν ὁ Κ. Λοβεδύ, πρὶν ἀναχωρήσωμεν, ὀφείλομεν καὶ σὺ κ' ἐγὼ νὰ εὐχαριστήσωμεν προσωπικῶς τὸν Κ. Νοέλ Λετελιέ, ὅστις χθὲς τὴν νύκτα ἔσωσε τὴν ζωὴν τῶν ἀγαπητῶν συγγενῶν μας.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέχθησαν οὐ μόνον φιλοφρόνως ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἐγκαρδίως. Ἀλλ' ὁ μωρὸς νεανίας ἐθεώρησε χλευαστικῶς τὸν οικοδεσπότην, καὶ ἀπήντησεν·

— Βέβαια, πατέρα, βέβαια ! εἶνε πυροσβέστης μοναδικός, τὸ ἀναγνωρίζω. Οὔτε φωτιὰν φοβεῖται, οὔτε νερόν, καὶ τὸν ζηλεύω ὅτι ἔφερε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν καλὴν μου θείαν καὶ τὴν ὠραίαν μου ἐξαδέλφην. Ἄν ἤμουν ἐκεῖ, δὲν θ' ἄφινά, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἰς ἄλλον αὐτὴν τὴν φροντίδα.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ἤσουν ἐκεῖ !

— Ὁ Κύριος Νοέλ, εἶπεν ἡ Ἀδριανὴ ταπεινοῦσα τὰ βλέμματα, ἔκαμε πράξιν ἡρωϊκὴν τὴν ὅποιαν ὀλίγοι ἤμποροῦν νὰ κάμουν.

— Ἐννοεῖς, Ἀδριανὴ, ἐφώνησεν ὁ Ἐκτωρ, ὅτι ἐγὼ τάχα θὰ ἐδίσταζα. . .

— Ἐλα, διέκοψεν ὁ Κ. Λοβεδύ. Φθάνει. . . Χαίρετε, Κ. Νοέλ ! Ἄν ἔλθετε ποτὲ εἰς τὸ Βλινύ, θὰ κάμετ' εὐχαρίστησιν καὶ εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὰς κυρίας.

Κ' ἔσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ Νοέλ. Ὁ Ἐκτωρ φιλοτιμηθεὶς ἐδράξεν ἐπίσης τὴν χεῖρά του, ἐσεισεν αὐτὴν σφοδρῶς καὶ εἶπε, σοβαρῶς συγχρόνως καὶ ἀστεῖως :

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια ! εἴθε ἀληθινός, μέγας πυροσβέστης, . . . θαυμάσιος πυροσβέστης ! Τὸ ὑποστηρίζω ἐνώπιον οὐρανοῦ καὶ γῆς !

Ὁ Νοέλ δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ εὐχαρισθηθῆ ἐκ τοιούτου φιλοφρονήματος, ἀλλ' ἐμειδίασεν οὐχ ἥττον ἀμφιβόλως, καὶ κατέβησαν πάντες τὴν κλίμακα. Ὁ οικοδεσπότης συνώδευσε τοὺς ξένους του μέχρι τῆς ἐξωθύρας, ἀφοῦ δὲ τοὺς ἀπεχαιρέτισε καὶ πάλιν, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς φλιάς καὶ τοὺς ἐθεώρησε μακρυνομένους.

Ὁ Ἐκτωρ προσέφερε τὸν βραχίονα εἰς τὴν ἐξαδέλφην του, ἵνα τὴν συνοδεύσῃ μέχρι τῆς ἀμάξης· ἀλλ' ἐκείνη τὸν ἀπόθησε ζωηρῶς κ' ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς μητρὸς της.

Ὁ Νοέλ ἔμεινεν ἐκεῖ, μέχρις οὐ ἠφανίσθη τὸ ὄχημα.

— Βεβαίως, διελογίζετο, ἡ Ἀδριανὴ δὲν ἀγαπᾷ τὸν μωρὸν αὐτὸν ἀλαζόνα, ὁ ὁποῖος σαρκάζει πάντοτε. . . Δὲν φαίνεται δὲ καὶ νὰ ἐθύμωσε μὲ τὴν ἐνοχον τόλμην μου, ὅταν τὴν ἐθλίψα ὀλίγον ἐπὶ τοῦ στήθους μου, ὑποθέτων ὅτι ἦτο ἀναίσθητος. . . ὦ ! εἶμαι τρελλός ! ἐντελῶς τρελλός.

Καὶ εἰσῆλθεν ὀρμητικῶς εἰς τὸν οἶκόν του.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΣΑΙΞΠΗΡ

Βίος καὶ ἔργα αὐτοῦ

Βιβλιοθήκην ὀλόκληρον ἀποτελοῦσι τὰ περὶ Σαίξπηρ γραφέντα. Οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Ὀμήρου τὸ κείμενον, λέγει ὁ Mezières, ἠρουνήθη καὶ ἐσχολιάσθη πλείοτερον, ἢ τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ ὑπὸ τῶν συγγραφέων τῆς Σαξονικῆς φυλῆς. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐκδόσεων καὶ μεταφράσεων τῶν ποιημάτων του, ἄτινα κατέστησαν σήμερον κτῆμα κοινὸν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, νέαι καθ' ἐκάστην πραγματεῖαι, ἱστορικαὶ καὶ βιογραφικαὶ ἔρευναι, φιλοσοφικαὶ καὶ αἰσθητικαὶ μελέται καὶ ἀναλύσεις τῶν ποικίλων χαρακτήρων τῶν δραμάτων του γράφονται ὑπὸ πάντων μὲν τῶν Εὐρωπαίων, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, Γερμανῶν καὶ Ἀμερικανῶν. Πανταχοῦ δὲ, ὅπου ὑπάρχουσιν Ἀγγλοὶ, ἦτο καθ' ἅπαντα σχεδὸν τὸν κόσμον, ὀμιλοῦσι καὶ γράφουσι περὶ Σαίξπηρ. Ἐν Νέφ Ὑόρκη, Βοστώνη, Φιλα-

δελφεία, Βομβάη, Μοντρέαλ και Melbourne, δημοσιεύονται καθ' ἑκάστην μελέται, πραγματεῖαι και ἄρθρα περὶ τοῦ προσφιλούς ποιητοῦ, οὗτινος οἱ στίχοι και τὰ ῥητὰ κοσμοῦσι τὰς ἀγορεύσεις ἢ ποικίλλουσι τὴν ὁμίλιαν πάντων τῶν τὴν Ἀγγλικὴν λαλούντων. Ἄλλ' ὁ ὑπὸ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποδιδόμενος νῦν θαυμασμός ἢ μᾶλλον λατρεία πρὸς τὸν μέγαν τῆς Ἀλβιωνῶν ποιητὴν, γίνεται κατὰ ἄηλος εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πόλιν Στρατφόρτην, ἔνθα μετ' ἐκπλήξεως βλέπει πάντας τοὺς λαοὺς τῆς γῆς μεταβαίνοντας πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ τάφου τοῦ ποιητοῦ και τοῦ ἔτι σωζομένου οἴκου, ἐν ᾧ ἐγεννήθη. Εἶνε ἀληθῆς ἀποδημία προσκνητῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων ἀναγινώσκεις τὰ ὀνόματα τοῦ Βάλτερ Σκῶτ, Ἴρβιγγ, Ἐμερσων, Γρότε, Μακῶλεϋ, Μάρκου Θουακίν, Φέλτων, Τάκεραϋ, Δίκενς και πλείστων ἄλλων ἐξόχων ποιητῶν, φιλολόγων, ἱστορικῶν και μυθιστοριογράφων.

Ὁ Σαίξπηρ δὲν εἶνε ἀγνωστος ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐξηλληνίσθησαν μέχρι τοῦδε τὰ ἐξῆς : Ἡ « Τρικυμία » ὑπὸ Ἰ. Πολυλά, ὁ « Ἀμλέτος » ὑπὸ Ἰ. Π. Περβάνογλου, ὁ Μάκβεθ » ὑπὸ Ν. Ἰ. Κ., ὁ « Ῥωμαῖος και ἡ Ἰουλιέττα » ὑπὸ Α. Γ. Σκαλίδου, Ὁ « Ἀμλέτος » και μέρος τοῦ « Μάκβεθ » ὑπὸ Ἀλ. Μειμάρ » Ὁ « Ὁθέλλος », ὁ Ἐμπορος τῆς Βενετίας « Ἡ Τρικυμία », « οἱ δύο Εὐγενεῖς τῆς Βερόνης », Ριχάρδος ὁ Γος και ἡ Κωμῳδία τῶν Παρεξηγήσεων ἐκδοθέντα ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ Ἰωάν. Δ. Μανῶλη. Ὁ « Βασιλεὺς Λήρ », Ὁ « Ὁθέλλος », ὁ « Ῥωμαῖος και ἡ Ἰουλιέττα », ὁ « Ἀμλέτος », ὁ « Μάκβεθ » και ὁ « Ἐμπορος τῆς Βενετίας » ὑπὸ Δ. Βικέλα, ὁ « Ἰούλιος Καῖσαρ », ὑπὸ Α. Ραγκαβῆ, ὁ « Ἀντώνιος και ἡ Κλεοπάτρα », ὁ « Κοριολάνος », ὁ « Ἰούλιος Καῖσαρ », και τὸ « Ὅπως ἀγαπᾶς παρ' ἡμῶν. Ἐδημοσιεύθησαν προσέτι και μελέται περὶ τοῦ Κυμβελίνου και τοῦ βασιλεῶς Λήρ ὑπὸ τῶν κκ. Κ. Ξένου και Σπ. Βασιλειάδου. Ἐπειδὴ δὲ ἐλάχιστα περὶ τοῦ βίου και τοῦ στάδιου τοῦ ποιητοῦ ἐγράφησαν παρ' ἡμῖν, ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν τὰς ἐπομένους βιογραφικὰς σημειώσεις, ὀλίγας μὲν περὶ τῶν ἔργων του κρίσεις και εἰκασίας ἐκφέροντες, παρατιθέμενοι δὲ τινὰς ἐκ τῶν πολυτίμων κρίσεων τῶν μεγάλων τῆς Γερμανίας ποιητῶν, Λέσιγγ, Γκαίτε, Σίλλερ και τοῦ ἐμβριθοῦς σχολιαστοῦ τοῦ Σαίξπηρ Γερβίνου, πρὸς δὲ και ἐκ τῶν τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Μεζιέρ, οὗ τὸ περὶ Σαίξπηρ σπουδαῖον σύγγραμμα (Shakespeare ses Oeuvres et les critiques) ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας. Πολυτίμους δὲ ἠρύσθημεν πληροφορίας ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Hudson Shakespeare life art and characters. Boston Gum Heal et Ce 1882 και ἐκ τῶν μελε-

τῶν τοῦ Halliwells-Philipps : Outlines of the life of Shakespeare, οὗτινος αἱ ἐμβριθεῖς ἐρευναι ἀπεκάλυψαν ἡμῖν πολλὰ τῶς ἀγνωστα περὶ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ.

Πλείστα μέχρι τοῦδε ἐγράφησαν περὶ τοῦ βίου και τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, πολλά, τῶς ἀγνωστα περὶ αὐτοῦ, ἐγνώρισαν ἡμῖν αἱ πολύτιμοι βιογραφικαὶ και ἱστορικαὶ ἐρευναι τοῦ Halliwel-Philipps, οὐχ ἦττον ὁ βίος και τὰ κατὰ τὸ στάδιον τοῦ περιδόξου δραματοποιοῦ δὲν εἶνε εἰσέτι ἀρκοῦντως ἐξηκριτωμένα.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 16 αἰῶνος, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐρρίκου τοῦ Η' και Ἐδουάρδου τοῦ Δ' ἐξῆν ἐν Σμιτερφίλδη, μικρῷ παρὰ τὴν Στρατφόρδην χωρίῳ, ὁ ἐκμισθωτὴς γαιῶν Ριχάρδος Σαίξπηρ. Οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτοῦ γινώσκουμεν, εἰμὴ μόνον ὅτι γείτων τις ἐκληροδότησεν αὐτῷ ζεῦγος βοῶν, ὅπερ ἴσως ἦτο τὸ σπουδαιότατον συμβεβηκὸς τοῦ βίου του, ὅτι ἐξῆσε δὲ ἀπλοῦς και ἀφελῆς ἀγρότης και ἀπέθανε χωρὶς βεβαίως νὰ φαντασθῆ ὅτι δόξης στέφανος ἤθελε περιβάλλει τὸ ὄνομά του, και ὅτι μετὰ τριῶν αἰῶνων πάροdon ἱστορικοὶ ποιηταί, και κριτικοὶ ἤθελον ἀσχοληθῆ περὶ αὐτοῦ και τοῦ ἀφανοῦς βίου του.

Ἐκ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ριχάρδου ὁ Ἐρρίκος ἐξηκολούθει τὸν βίον τοῦ πατρός, φυλάττων τὴν χωρικὴν καλύβην και τοὺς βόας και καλλιεργῶν τοὺς ἀγρούς, ὁ δὲ Ἰωάννης μετέβη εἰς Στρατφόρδην, ἔνθα ἀπὸ τοῦ 1551 εὐρίσκομεν αὐτὸν μετερχόμενον τὸ ἐμπόριον τῶν χειροκτιῶν.

Διὰ τοῦ ἐμπορίου τούτου ὁ Ἰωάννης Σαίξπηρ ἀπέκτησεν ἀρκετὴν περιουσίαν, ἠγόρασε δύο οἰκίας, ἐτιμᾶτο δὲ πολὺ ἐν τῇ πόλει, και τῷ 1557 συνῆψε λαμπρὸν γάμον νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν Ἀρδεν, θυγατέρα πλουσίου γαιοκτῆμονος ἐν Βαρβικσάιρ ἧς ἡ οἰκογένεια ἦν ἐκ τῶν ἀρχαιότερων τοῦ τόπου, ἔλαβε δὲ ὡς προῖκα χρηματικόν τι ποσόν, πρᾶγμα σπάνιον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, τὴν ἐπικαρπίαν μιᾶς οἰκίας και τὸ κτῆμα Ashbies, ἔχον ἑκτασιν ἐξήκοντα στρεμμάτων γῆς. Διὰ τοῦ γάμου τούτου εἰσῆρχετο εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀστῶν και σχεδὸν εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν, εἰς ἣν ἐφάνετο ἔχων ἀξιώσεις ὡς ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ ὀνόματος Shake - Speare (Κραδαίνειν—δόνου) και τινῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψιν ὁ Ἰωάννης Σαίξπηρ ἦτο εἰς τῶν σημαντικωτέρων τοῦ τόπου του, ἐκλεχθεὶς πρῶτον μὲν ἐπιθεωρητὴς τῶν ποτῶν και τοῦ οἴνου, εἶτα δὲ κοντόσταυλος, θαλαμηπόλος και δημογέρων (alderman) ἐπὶ δύο ἔτη. Ἐξηκολούθει δὲ μετερχόμενος τὸ ἐμπόριον τῶν χειροκτιῶν, και μετὰ τὸν γάμον ἀνέπτυξε τὰς ἐργασίας του, ἀγοράζων κριθήν, ἔριον παρὰ τῶν ἐκμισθωτῶν τῶν περὶ τὴν Στρατφόρδην γαιῶν.

Τῇ 23 Ἀπριλίου 1564 ἐγεννήθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Σαίξπηρ, ὁ μετέπειτα ἐθνικὸς τῆς Ἀγγλίας ποιητὴς γενόμενος. Σώζεται δὲ ἔτι (ἐπιμελῶς ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Στρατφόρδης διατηρούμενος) ὁ μικρὸς καὶ ὄλως ἀγροτικὸς οἶκος, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς, ὅστις, βαπτισθεὶς τῇ 26 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὠνομάσθη Γουλιέλμος.

Ἡ κατὰ τὸ ἐπίον ἔτος ἐναγκάσασα ἐν Στρατφόρδῃ πανώλης, ἥτις πολλὰ νήπια ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν ἄδην, ἐφείσθη εὐτυχῶς τοῦ βρέφους ἐκείνου, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ τύχη τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1567 ὁ Ζυθοποιὸς τοῦ Robert Perrot, ὁ Ἰωάννης Σαίξπηρ, καὶ ὁ κρεσπώλης Ralph Cawdrey, προὔταθσαν ὑποψήφιοι δικαστικοὶ τοποτηρηταί, ἢ μᾶλλον δὴ μαρχοί, ὡς ὠνομάζοντο τότε, ἐξελέγη δὲ ὁ τελευταῖος, ἦτοι ὁ κρεσπώλης. Πρῶτον νῦν κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τὰ χρονικά τοῦ τόπου ἀναφέρουσι τὸν πατέρα τοῦ ποιητοῦ ὡς κύριον Ἰωάννην Σαίξπηρ, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐκαλεῖτο Ἰωάννης Σαίξπηρ, ἢ μόνον Σαίξπηρ· ἢ προσθήκη αὕτη τοῦ τίτλου ἐθεωρεῖτο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οὐ σμικρὰ ἔνδειξις κοινωνικῆς ἀνωψώσεως. Οὐδεμία ἀμφιβολία, λέγει ὁ Halliwell, ὅτι κατὰ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν τοῦ ποιητοῦ, ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν ἐκ τῶν προϋχόντων τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἄθωνος Στρατφόρδης. Τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1568 ὁ Ἰωάννης Σαίξπηρ διωρίσθη δικαστικὸς τοποτηρητὴς, ἀνελθὼν οὕτω εἰς τὸ ὑψιστον πολιτικὸν ἀξίωμα τῆς πόλεως, χωρὶς οὐδὲν ἄλλο νὰ ὀλιγορήσῃ τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν, ἃς εἶχεν ἀναπτύξει κατὰ τὰ προτελευταῖα ἔτη. Τῷ 1571 διωρίσθη head alderman, Πρόεδρος, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ συμβουλίου τῶν δημογερόντων, θέσιν, ἣν ἐπὶ ἔτος διετήρησεν, ὁ πατὴρ δὲ τοῦ κορυφαίου τῶν ποιητῶν, λέγει ὁ Hudson, ἦτο τόσο ἀγράμματος, ὥστε οὐδὲ τὸ ὄνομά του ἠδύνατο νὰ γράφῃ!

Τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀλφαβηταρίου ἤρξατο ὁ ποιητὴς ὅτε ἦγεν ἴσως τὸ πέμπτον τῆς ἡλικίας ἔτος. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καίτοι ἀπαιδευτοί, οὐχ ἤττον κατενόησαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπαίδευσως τοῦ τέκνου. Ὅπως δὴποτε ὁ ποιητὴς ἐδιδάχθη τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα τῆς γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως, ἵνα δυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δημόσιον σχολεῖον τῆς Στρατφόρδης.

Κατὰ πάσαν δὲ πιθανότητα ὁ Σαίξπηρ ἤρξατο φοιτῶν εἰς τὸ δημόσιον σχολεῖον τὸ ἔαρ τοῦ 1571, ὅτε συνεπλήρου τὸ ἑβδομον ἔτος, καθ' ὃ εἰσῆρχοντο τότε οἱ παῖδες εἰς τὸ σχολεῖον. Συγγραφεῖς ἀξιόπιστοι ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν τῷ σχολεῖω τούτῳ ὁ ποιητὴς ἐδιδάχθη ὀλίγα Λατινικά, καὶ ὅτι αἱ περὶ τὴν γλῶσσαν ταύτην γνώσεις του καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἦσαν λίαν

περιορισμένα. Τὰ δὲ Λατινικὰ βιβλία τοῦ σχολείου, ἐξ ὧν ἠντλησε τὰς γνώσεις αὐτοῦ, ἦσαν τὰ « Συμβεθηκότα » καὶ αἱ « Παιδικαὶ Ἐντυπώσεις ». Ἡ αὐτοσχέδιος δὲ ἐξέτασις τοῦ ἐν τοῖς « Γυναικαρίοις τοῦ Οὐίντσουρ » Γουλιέλμου Πάγη, παρελήφθη τόσο πιστῶς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω βιβλίου τῶν « Συμβεθηκότων », ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ, λέγει ὁ Halliwell, ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς σκηνῆς Γουλιέλμος εἶνε ἢ εἰκὼν τοῦ ἐν τῷ σχολεῖω ποιητοῦ. Κατὰ τὸν ῥηθέντα βιογράφον τοῦ ποιητοῦ, ὁ Σαίξπηρ ἐδιδάχθη ὀλίγα ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς Στρατφόρδης σχολεῖω, διότι μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ αὐτό, ἵνα βοηθῇ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὰς ἐμπορικὰς του ἐργασίας. Δὲν ἐδιδάχθη μὲν πολλὰ ἐν τῷ σχολεῖω ὁ ποιητὴς ἀλλ' εὐτυχῶς διήρχετο τὰς ἡμέρας τῆς σχολῆς σπουδάζων τὸ Ἄπειρον Βιβλίον τῆς Φύσεως, οὐτινος τὰς σελίδας ἀνεγίνωσκεν ὅτε μὲν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὅτε δὲ ἐντὸς τῶν ἀειθαλῶν τῆς Σνιτερφίλδης δασῶν ἢ παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐκ τῆς μελέτης τῆς Φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἠντλησεν ὁ ποιητὴς πλείστας γνώσεις ἐκ νεαρᾶς ἔτι ἡλικίας, πλὴν ἀλλὰ οὐδὲ ἀπαιδευτὸν δύναται τις νὰ παραδεχθῇ αὐτὸν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ σχολείου ἀποχώρησιν, ὡς πρόωρὰ διακόψαντα τὰ μαθητάτα. Τουναντίον, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐκτάκτου ἀντιλήψεως καὶ παρατηρητικότητός του, κλίνει μᾶλλον νὰ πιστεῦσῃ τις ὅτι εἶχεν ἀρκούντως ἀναπτυχθῆ, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον πρὶν ἢ καταλίπῃ τὴν Στρατφόρδην, ἔγραψε τὴν κατὰ τοῦ Σίρ Θωμᾶ Λούση εὐφυᾶ ἐκείνην σάτυραν, ἥτις ἠέθισε τοσοῦτο τὸν πλοῦσιον κτηματίαν, ὥστε κατεδίωξεν αὐτὸν ἀπηνῶς. Πῶς ἦτο δυνατὸν ἀπαιδευτὸς ὢν νὰ δυνηθῇ νὰ γράψῃ τόσο καυστικὴν σάτυραν; Ἐν τῷ δημοσίῳ σχολεῖω τῆς Στρατφόρδης (παρατηρεῖ ὁ Γερβίνος) ὁ νεαρὸς Σαίξπηρ θὰ ἐδιδάχθη τὰ στοιχεῖα τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, ἅτινα τότε ἐδιδάσκοντο πολὺ τελειότερον ἢ σήμερον.

Λέγεται ὅτι τῇ συστάσει τοῦ πατρὸς του προσελήφθη παρὰ τινος κρεσπώλου ὡς μαθητευόμενος. Τὴν ἥμισυ ποιητικὴν ταύτην ἐργασίαν ἐξετέλει ὁ μέγας δραματοποιὸς κατὰ τρόπον σοβαρώτατον, ὅτε δὲ λέγει ὁ Aubray ἐπρόκειτο νὰ φονεύσῃ μύσχον τινά, ἔπρατε τὸ ἔργον τοῦ σφαγέως λίαν εὐγενῶς, ἀπαγγέλλων πάντοτε τὸν κατάλληλον πρὸς τὸ θῦμα λόγον. Φαίνεται δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν προσέκρουσεν εἰς βιωτικὰς δυσχερείας.

Βέβαιον φαίνεται ὅτι ὁ Σαίξπηρ ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰς σπουδὰς του ἕνεκα τῶν χρηματικῶν δυσχερειῶν, εἰς ἃς εἶχε περιέλθει ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐκεῖνο δ' ὅμως ὅπερ διστάζει τις νὰ πιστεῦσῃ εἶνε ὅτι μετήρχετο ἔργον κρεσπώλου,

καὶ δὴ καὶ σφαγέως. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μετέληθῃ τόσον βράναισον καὶ μόνον εἰς ἀναλήτους καὶ ἀπεσκληρωμένους φύσεις ἀρμόζον ἔργον σφαγέως, ὁ τοσοῦτον εὐαίσθητος, ὁ φύσει ποιητὴς καὶ τρυφερὸς Γουλιέλμος, οὐτινος ἐσπαράσσετο ἡ καρδιά ὅταν ἐβλεπε τὰς ἐλάφους ἀσπλάγχχνως πληττομένους ὑπὸ τῶν βελῶν τῶν κυνηγῶν; (*)

Τῇ 28 Νοεμβρίου 1582 τὸ δέκατον ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων ἐνυμφεῦθη τὴν Ἄνναν Hathaway οὕσαν κατὰ ἑπτὰ ἔτη μεγαλειότεραν αὐτοῦ, τὸ δε πρῶτον αὐτῶν τέκνον ἡ Σωσάνη ἐγεννήθη τῇ 26 Μαρτίου 1583. Ὡς δὲ ἐθίζετο τότε, οἱ ἀρραβῶνες ἐτελοῦντο 4 ἢ 5 μῆνας πρὸ τοῦ γάμου, ὥστε οὐδὲν τὸ ἀξιόπεμπτον ἢ τὸ ἡνθικόν, ὡς ἰσχυρίσθησαν ἡθογράφοι τινές, λέγει ὁ Halliwell, ἐνεῖχεν ἡ γέννησις τοῦ τέκνου, τοῦ γάμου θεωρουμένου νομίμου ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν ἀρραβῶνων.

Τρία ἢ τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸν γάμον ἔτυχε νὰ σχετισθῇ μετὰ τινων λαθροθηρῶν, μεθ' ὧν λάθρα θηρεύων ἐν τῷ παρὰ τῇ Στρατφόρδῃ δάσει τοῦ Sir Thomas Lucy, καταδιώχθη ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτητοῦ. Ἐκδικούμενος δὲ, αὐτὸν ἐγράψεν ἐναντίον του δριμεῖαν καὶ εὐφυᾶ σάτυραν, ἀπολεσθεῖσαν δυστυχῶς, ἥτις ἦτο ἴσως τὸ πρῶτον ποιητικόν, αὐτοῦ δοκίμιον. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἠρέθισε τὸν Θωμᾶν Λούση ἢ ὑπὸ τοῦ νέου Σαίξπηρ γραφεῖσα σάτυρα, ὥστε ἐπαναλαβὼν τὴν κατ' αὐτοῦ καταδιώξιν τὸν ἠνάγκασε νὰ καταλίπῃ τὴν Στρατφόρδην, καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Λονδίνον. Τὴν εἰς Λονδίνον μετὰ βασι τοῦ ποιητοῦ, λέγει ὁ Hudson ἐπέσπευσαν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ καταδιώξις τοῦ Σίρ Λούση, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ χρηματικαὶ δυσχέρειαί τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Τὴν γενέθλιον χώραν κατέλιπεν ὁ Σαίξπηρ τῷ 1585 μικρὸν μετὰ τὴν γέννησιν τῶν δύο τελευταίων διδύμων αὐτοῦ τέκτων Ἰουδίθης καὶ Ἀρνέτου. Ἐν Λονδίῳ ὑπέστη πολλὰς στερησεις καὶ κακουχίας, καθότι ἡ εὐρεσις οἰασθῆποτε ἐργασίας ἦν δυσχερεστάτη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ συμπολίτου τοῦ ποιητοῦ Ἰωάννου Σάδλερ, ὅστις μεταβὰς τότε εἰς τὴν μητρόπολιν, ἐπλανᾶτο εἰς τὰς ὁδοὺς ζητῶν πανταχοῦ ἐργασίαν, καὶ μετὰ κόπου κατορθώσας νὰ προσληθῇ ἄμισθος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν παντοπώλου.

(*) Ἐν τῷ ἀρτίως ἐκδοθέντι συγγράμματι τοῦ Φρειδερίκου Φύλ «Χρονολογικὴ ἱστορία τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Γουλιέλμου Σαίξπηρ» ὁ ἐμβριθὴς βιογράφος συνοψίζων τὰ μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ ποιητοῦ γραφέντα λέγει: "Ὅ,τι θετικῶς περὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ ποιητοῦ γινώσκουμεν, εἶνε ὅτι ἐγεννήθη τῇ 22 Ἀπριλίου 1526 ἐν Στρατφόρδῃ, ὅτι ἐβαπτίσθη τῇ 26 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τὰ περὶ τῆς φοιτήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ δημόσιον σχολεῖον τῆς Στρατφόρδης καὶ περὶ τῆς προσλήψεώς του ὡς μαθητευομένου παρὰ τινος κρεοπώλου καὶ τὸ μετὰ τοῦ Θωμᾶ Λούση ὑπὸ τῶν βιογράφων του ἀναφερόμενον ἐπεισόδιον, θεωρεῖ ὅλος ἀβάσιμα, καὶ στερούμενα ἱστορικοῦ κύρους.

Τὸ θέατρον ἦν τότε ἐκ τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐκείνων, ἅτινα οὔτε κεφάλαια, οὔτε προσόντα πολλὰ ἀπῆτουν. Κατὰ τινὰ παραδόσιν, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν Λονδίῳ διατριβῆς, ὁ ποιητὴς ἐξετέλει βαναύσους ἐργασίας, ἵνα πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Συγγραφεῖς τινες ἀναφέρουσιν ὅτι ὁ Σαίξπηρ ἐκέρδαινε τὰ πρὸς τὸ ζῆν κρατῶν παρὰ τὴν θύραν τοῦ θεάτρου τοὺς ἵππων τῶν εὐγενῶν, ὁ δὲ Jonhson ὁ καὶ μᾶλλον ἀξιόπιστος, ἀναφέρει τὸ γεγονός ὡς ἐξῆς: Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐλισάβετ δὲν ἦσαν εἰσέτι ἐν χρῆσει τὰ ὀχήματα, πολλοὶ μετέβαινον εἰς τὸ θέατρον ἐφιπποί, ὁ δὲ Σαίξπηρ ὅστις κατέφυγεν εἰς Λονδίον ὅπως ἀποφύγῃ ποινικὴν τινὰ καταδιώξιν, περιέμενεν εἰς τὴν θύραν τοῦ θεάτρου, κρατῶν τοὺς ἵππους τῶν μὴ ἐχόντων ὑπηρέτας. Μετὰ τῶσαυτης δὲ ἀκριβείας ἐξετέλει τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὥστε μετ' οὐ πολὺ πάντες οἱ ἀφιππεύοντες πρὸ τοῦ θεάτρου, ἐζήτουν τὸν Σαίξπηρ, καὶ τούτου παρόντος εἰς οὐδένα ἄλλον ἐνεπιστεύοντο τοὺς ἵππους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπιστευομένων αὐτῷ ἵππων ἠξάνετο, ἠναγκάσθη νὰ μισθώσῃ παῖδάς τινας, οἵτινες, εὐθύς ὡς ἐκάλει τις τὸν Σαίξπηρ ἐπαρουσιάζοντο λέγοντες: «Εἶμαι κύριε παιδί τοῦ Σαίξπηρ». Προϊόντος τοῦ χρόνου, ὁ ποιητὴς Σαίξπηρ εὗρεν εὐγενεστέραν ἐργασίαν, ἀλλ' ἐφόσον διειρηθεῖτο ἡ συνθήκη τοῦ νὰ μεταβαίνωσιν ἐφιπποί εἰς τὸ θέατρον, οἱ παῖδες οἵτινες ἐφύλαττον τοὺς ἵππους ὠνομάζοντο Σαίξπηρὸς παῖδες (Shakspeares boys).

Ὁ Dowdal, γράφων τῷ 1693, λέγει ὅτι ὁ Σαίξπηρ προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ θεάτρου ὡς ὑπηρέτης, ὅπερ κατὰ τὸν Hudson σημαίνει μαθητευόμενος, ὁ δὲ συμπολίτης τοῦ ποιητοῦ Γουλιέλμος Κάστλ ἐδιηγείτο κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος εἰς τοὺς ἐπισκέπτας τῆς Στρατφόρδης ὅτι ἀπὸ ὑπηρετοῦ ἤρξατο τοῦ θεατρικοῦ αὐτοῦ σταδίου ὁ Σαίξπηρ. Ὁ Malone γράφων τῷ 1780 λέγει ὅτι τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ ποιητοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ συνίστατο εἰς τὸ νὰ καλῆ τοὺς ὑποκριτὰς νὰ ἐμφανίζωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Πολλοὶ εἰσὶν οἱ λόγοι οἵτινες, ὡς ἐκ παραδόσεων μανθάνομεν, παρεκίνησαν τὸν Σαίξπηρ νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὸ θεατρικὸν στάδιον, πολλὰ δὲ εἰκασίαι λέγει ὁ Hudson ἐπὶ τούτου ἐξηγήθησαν. Πρῶτον μὲν ἀναφέρεται ἡ φυσικὴ τοῦ ποιητοῦ κλίσις πρὸς τε τὸ θέατρον καὶ τὴν ποίησιν, δεῦτερον δὲ τὸ μετὰ τοῦ Θωμᾶ Λούση προμνημονευθὲν ἐπεισόδιον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο νὰ διαμείνῃ ἐν Στρατφόρδῃ, καὶ τρίτον αἱ χρηματικαὶ δυσχέρειαί τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Οἱ λόγοι οὗτοι, ἴσως καὶ τινες ἄλλοι, παρώτρυναν αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ τὴν ὑποκριτικὴν τέχνην.

(Ἐπεται συνέχεια).